

Izabel Prižan

Ilustracije Lavipo

Vodič za

SUPER

**BAKE
I DEKE**

ProPolis
BOOKS

**Pregledna
i koncizna**

**KNJIGA KOJU TREBA
POKLONITI SVIM
BAKAMA I DEKAMA!**

Izabel
Prižan Šesnel
Ilustracije Lavipo

Vodič za

... **SUPER** ...

**BAKE I
DEKE**

Naslov originala:
Le guide des super grands-parents
Isabelle Prigent-Chesnel
Illustrations: Lavipo

© First published in French by Mango, Paris, France -2021
Le guide des super grands-parents
Textes: Isabelle Prigent
Illustrations: Lavipo
ISBN: 978-2-3170-2812-0
© 2024 za srpsko izdanje Propolis Books

Izdavač za Srbiju:
Propolis Books
Bulevar Mihajla Pupina 10z
YUBC VP lokal 75
11070 Novi Beograd

tel. (+381 11) 311-2072
www.propolisbooks.com

Urednica: Ljilja Marjanović
Lektura: Danica Vulićević
Korektura: Nikola Jakovljević
Prelom i priprema za štampu: Jasmina Buinac
Štampa: SP Print Novi Sad
Godina izdanja: 2024
Tiraž: 1500
ISBN: 978-86-82640-28-8

Sva prava zadržana.
Preštampavanje i umnožavanje zabranjeno u delovima i u celini

Izabel
Prižan Šesnel
Ilustracije Lavipo

Vodič za

... **SUPER** ...

BAKE I DEKE

Prevod s francuskog: Mladen Milosavljević

SADRŽAJ

Uvod	6
Dobro došli!	9
Biti baka ili deka danas	11
Upitnik: Koji tip bake/deke sam ja?	12
Postaću baka/deka po prvi put!	15
Bake i deke danas, u Francuskoj i u svetu	18
Uloga baka i deka u istoriji	22
Je li završeno s klišeima o bakama i dekama?.....	25
Postati baka/deka nije uvek tako jednostavno kao što se čini	29
Moja emocionalna uloga	33
Moja vaspitna uloga.....	38
Sve što se promenilo u vaspitavanju dece	42
Odnosi sa „drugim” bakama i dekama.....	50
Priručnik za uspešan dijalog s vašom decom koja su sada roditelji	53
Svakome svoja uloga: sa unucima samo lepi trenuci!	54
Delimo iskustva, veliki trenuci savezništva	57
Vaspitanje: šta je bolje ne reći ili ne uraditi	60
Ući u ulogu bake/deke tokom trudnoće.....	65
Kako pomoći svojoj deci posle rođenja unuka?.....	69
Dadilja? Nije to moj jedini zadatak!.....	73
Čuvam unuke svakodnevno	76
Biti baka/deka na daljinu.....	80
Nikada ne viđam unuke, šta da radim?	85
Kada se roditelji rastanu	88
A porodice sa decom iz prethodnih brakova?	90
Prava i obaveze baka i deka.....	94

Priručnik za najbolje iskustvo s vašim unucima	97
Šta im ja mogu doneti	98
Kakve aktivnosti možemo da upražnjavamo zajedno?	102
Uloga deke	109
Uloga bake	112
Učestvovati u njihovom vaspitanju... na moj način!	115
Koje vrednosti ću im preneti?	117
MOJA ULOGA SE MENJA U SKLADU S UZRASTOM MOJIH UNUKA ..	119
Internet i društvene mreže	122
Greške koje treba izbeći	124
Moj unuk je drugačiji	127
Adolescencija i nova otkrića.....	132
Knjižica za utvrđivanje gradiva za baku i deku	135
RASPUST SA UNUCIMA	140
10 ideja za zajedničke aktivnosti tokom raspusta.....	146
10 strepnji baka i deka	151
Imam miljenika	153
Previše ih volim	156
Previše ih razmazujem	158
Ljubomoran/ljubomorna sam... na druge bake i deke	161
Nisam prisutan/prisutna	164
Izgleda da sam previše nametljiv/nametljiva.....	166
Ne uspevam da se povežem s njima	169
Previše im popuštam.....	171
Napet/napeta sam	174
Ne uspevam, ali stvarno ne uspevam	178
Kako da pronađem svoj stil?	181
Mali bilans	182
Bake i deke šezdesetih godina	185
Bake i deke danas	187
A ja, kakva baka ja hoću da budem?	191
Kakav deka sam ja?	194
Bake i deke budućnosti?.....	196
Sreća sa unucima se uči!	198
Kako se trajno poboljšati?	200
10 saveta za superbake i superdeke	203
Bibliografija	208

UVOD

Biti baka ili deka danas nije kao što je bilo nekad! „Ma šta mi napriča”, rekli biste? Ipak, ako imate ovu knjigu u rukama, to znači da i sami to sigurno znate, ali želite da znate i zašto... i kako, verovatno!

Novu generaciju baka i deka često predstavljaju veoma aktivne i dinamične osobe, tako da nikome ne bi palo na pamet da ih nazove „matorcima”!

Međutim, vi, i možda vaša deca, imate tu želju zakopanu negde (dobro, možda baš duboko!) da „ostanete u svojoj ulozi”: tradicionalni – ali ne kilavi, strogi – ali zabavni, dostupni – ali ne previše nametljivi...

I onda, iako se u svojoj glavi osećate mlado, shvatate da se svet promenio! Kada bacite pogled na dečje odeljenje u prodavnici, imate osećaj da sada najobičnija kolica za bebe zahtevaju završene master studije da bi se koristila pravilno... Što se tiče novih načela vaspitanja („Ah, vi to nazivate načelima i vaspitanjem?!”), mogli biste o tome da pričate satima... S prijateljima, koji su na istoj talasnoj dužini kao i vi! Jer vaša su vam deca... s novim čudovištima-pripravnicima... neprepoznatljiva!

No dobro, znate to i vi, zato što i vi umete da budete filozof, da ne postoji apsolutna istina u polju vaspitanja! Svaka generacija nameće svoju viziju i za tridesetak godina biće red na vašu decu da budu potpuno nesnađena.

U međuvremenu vi želite da budete prisutni, da istkate dragocene veze sa svojim unucima. Postati baka ili deka nije laka stvar: imamo želju

da ih razmazimo, grlimo, a ne da budemo „samo“ dadilje – iako znamo da ne treba previše da se mešamo u vaspitanje svojih unuka... Možda se mučite da nađete svoje mesto? Budite strpljivi, puni razumevanja i ne oklevajte da razgovarate o svojim strahovima sa svojom decom.

Shvatićete to sigurno s vremenom – biće mnogo opuštenije biti baka ili deka nego roditelj! Nikakva pravila se ne postavljaju, samo zabava! Vaša uloga nije da vaspitavate, već da poklonite lepe trenutke.

I onda ćete moći da im prenesete svoj pogled na svet, svoje ideje o drugima i toleranciju... sve što sačinjava vašu mudrost, plod dugogodišnjeg iskustva!

Danas su bake i deke saglasne: vi ste prepoznati kao nezaobilazni za procvat svojih unuka – bioloških ili onih iz drugog braka – i imate da odigrate važnu vrlo zahvalnu ulogu!

ŠTA TI JE?

VEŽBAM DA
BUDEM SUPERSTRAVA
DEDICA!

DOBRO DOŠLI!

Pala je vest? Postaćete baka ili deka za nekoliko meseci? I, kakav je osećaj? Jeste li kupili ovu knjigu da biste bili najbolji, zato što mislite da vam je potrebno par saveta? Bez brige, sve ćemo vam objasniti!

Ako čitate ovaj vodič „da biste se spremili jer za nekoliko godina...” ili „da biste se poboljšali jer nekad se mučite sa svojih pet unuka... i s njihovim roditeljima”, takođe ćete naći odgovore na svoja pitanja, strepnje ili preispitivanja.

Prijatno čitanje!

**BITI
BAKA ILI
DEKA
DANAS**

UPITNIK: KOJI TIP BAKE/DEKE SAM JA?

Vi ste potpuno nova baka ili novi deka ili već imate (malo) iskustva?

Evo malog sasvim jednostavnog testa da saznate kojoj „bapsko-dedskoj” vrsti pripadate

Ćerka vam objavljuje da ćete dobiti unuče po prvi put za nekoliko meseci, kako reagujete?

- A. Upomoć, postajemo matori! Odbijam!
- B. Opa... Velika avantura počinje!
- C. Konačno, čekam to već godinama!

Vaš unuk ne spava noću u prvoj godini:

- A. Naravno, roditelji ne drže nikakvu disciplinu.
- B. Možda ima neki zdravstveni problem?
- C. To će da se sredi kako odrasta, u međuvremenu, žalim ih! Možda da ga uzmem kod sebe?

Unuka od šest godina poverava vam se da nema prijatelje u školi:

- A. U tim godinama se mnogo laže.
- B. Očigledno je to zabrinjava, pričaću o tome s njenim roditeljima.
- C. Nesrećnica, odvešću je u park i nateraću drugu decu da se igraju s njom!

Unuk u adolescenciji nema više vremena da vas posećuje:

- A. Utoliko bolje, tako imam više vremena!
- B. Adolescencija je složeno doba, videćemo se uskoro.
- C. To je užasno, zbog toga ne spavam nedeljama!

Sin postaje otac po prvi put sa 44 godine:

- A. Zar nije mogao ranije da razmišlja o tome?
- B. Bolje ikad nego nikad, prošle godine je upoznao svoju srodnu dušu.
- C. Nadam se da će biti trojke, hoću puno unučića!

Razgovore sa ćerkom i zetom uvek prekida vriska unuka:

- A. Pa kako drugačije, sve je to razmaženo!
- B. Navikli smo se!
Kada budu odrasli, sve će nam to nedostajati...
- C. To je normalno, mali su...
Ja vičem još više kada se igramo!

Imate petnaest unučadi:

- A. Ne pominji mi to, molim te, to gamiže sa svih strana kad se porodica sakupi!
- B. Ja sam imao/imala petoro dece, a oni samo po tri u proseku.
- C. Nadam se da će ih biti još više!

**A SADA PREBROJTE
BROJ ODGOVORA
ZA SVAKO SLOVO.**

IMATE VEĆINU ODGOVORA SA A:

Ah? Stvarno vam se ne sviđa da budete baka/deka? Jesu li problem unuci ili ste oduvek bili čovekomrzac? U svakom slučaju ste dobro uradili što ste kupili ovu knjigu jer, videćete, biti baka ili deka ima (i) toliko pozitivnih stvari!

IMATE VEĆINU ODGOVORA SA B:

Vi ste baka/deka realista i skroz ste opušteni. Vaši unuci imaju puno sreće!

IMATE VEĆINU ODGOVORA SA C:

Pažnja, napravićete od njih male razmažence-smotance! I rizikujete da vam vaša deca zameraju za to jednog dana, zato oprez... Doduše, jedna stvar je sigurna, obožavate svoje unučiće!

DEKICA JE ODREŠIO KESU!
EVO KLJUČEVA OD TVOG BUDUĆEG
KUPE KABRIOLETA!

UZE O SAM ROZE,
ZNAM DA TI JE TO
OMILJENA BOJA!

POSTAĆU BAKA/DEKA PO PRVI PUT!

Upravo ste saznali novost

Tako ste srećni, potpuno zapanjeni, zaprepašćeni i shvatate koliko brzo je vreme prošlo... Mislite da je prerano ili prekasno? To očigledno nije vaša odluka, ali vaš sin ili vaša ćerka su vam to upravo saopštili: za nekoliko meseci, bićete baka ili deka po prvi put.

Kada je prvi efekat iznenađenja prošao, setili ste se svojih bake i deke, svojih roditelja kada ste im saopštili da ćete vi sami postati roditelj.

**Život
brzo teče**

Život brzo teče, često praćen velikim znakovima pitanja (upomoć, postajemo matori!!!).

Baka, deka... to je ogromna stvar!

Po primanju novosti, dva slučaja su moguća: samo to ste čekali već više godina, i više ste nego spremni! Ili, sasvim obratno, ideja da budete baka ili deka vas ne oduševljava naročito... Hajde, hrabro, vreme se igra s vama!

Ne samo da ćete se navići na novu situaciju nego već sad mogu da padnu opklade: ima da O-BO-ŽA-VA-TE svoje unuke!

Malo se paniči!

Sigurno ću voleti svoje unuke, ali koliko vremena ću moći da mu posvetim? Zato što moram da radim još nekoliko godina, ili, ako sam u penziji od skoro, planiram brdo aktivnosti koje mi većinski zauzimaju nedelje (i uopšte mi se ne okreće naopačke moj raspored!)

SVE ŠTO TREBA DA ZNATE DA BISTE BILI SUPERBAKA ILI SUPERDEKA DANAS!

Vrlo dinamični i puni ljubavi, hteli bi da budu najbolji, ali to nije uvek lako! S puno humora autorka govori o tome šta se od današnje porodice očekuje: brižno roditeljstvo, umešnost s novim tehnologijama, primena metoda alternativne pedagogije... Kako su se i društvo i porodica korenito menjali (sa decom iz prethodnih brakova, bakama i dekama koji su aktivni itd.), tako se i uloga baka i deka razvijala, i to na veliko zadovoljstvo malih i velikih! Lavipoine žive i nesumnjivo optimistične ilustracije, uz intervjuje s bakama i

dekama i praktične autorkine savete, pomoći će vam da živite u harmoniji sa celom porodicom.

Zbirka, u koraku s našim vremenom, koja s humorom i nežnošću prilazi velikim temama društva: trudnoći, vaspitanju, roditeljstvu, životu u porodici...